

Dokter op zee

Werken als scheepsarts aan boord van een tallship is avontuurlijk en uitdagend. Anesthesioloog Ludwine Lambalk doet het al twaalf jaar en is door de wol geverfd. "Aan boord vind ik rust."

Zo'n drie keer per jaar monstert freelance anesthesioloog/intensivist Ludwine Lambalk (56) aan op een tallship, waaronder de Stad Amsterdam. "De mooiste reizen zijn oceaanoversteken die zo'n drie weken duren, bijvoorbeeld van Peru naar Australië, via de Galapagoseilanden. Tijdens zo'n reis ben jij de scheepsarts en in die functie verantwoordelijk voor het medisch gebeuren aan boord." Volgens Lambalk is het werk aan boord niet te vergelijken met dat van een scheepsarts op een groot cruiseschip. "Op cruises met de Stad Amsterdam zijn er maximaal 28 passagiers en zo'n 25 bemanningsleden aan boord. Qua tijdsbesteding heeft het niet veel om het lijf, vooral ook omdat je er voor bent voor acute situaties en niet voor kwaaltjes die kunnen wachten tot de thuiskomst." Maar als er echt wat is, dan sta je er vrijwel alleen voor, vertelt Lambalk. "Ben je niet verder dan 150 zeemijl van de kust verwijderd, dan kan een helikopter de patiënt nog van boord halen. Maar eenmaal op volle zee doet dit werk een enorm beroep op je stressbestendigheid en je improvisatievermogen, al is er altijd nog de Radio Medische Dienst om mee te overleggen."

Lambalk noemt zichzelf een geluksvogel, omdat ze nog nooit een levensbedreigende situatie heeft meegemaakt. Wel had ze ooit een opvarende die met zijn hoofd ergens hard tegenaan was gestoten en vervolgens nekpijn en tinte-

lingen in zijn vingers kreeg. "Ik heb hem toen een paar dagen heel kort en scherp in de gaten gehouden. Uiteindelijk is dat helemaal goed gekomen."

Lambalk vertelt dat passagiers bij boeking een medische vragenlijst moeten invullen, zodat de mensen met een hoog gezondheidsrisico eruit gefilterd kunnen worden. "Aan de ene kant doe je er alles aan om het zo te organiseren dat je niemand hoeft te weigeren. Aan de andere kant kun je het naar de andere passagiers toe niet maken om iemand mee te nemen die een verhoogde kans loopt om ernstig ziek te worden of te overlijden. Als dat gebeurt, moet het schip zijn vaarroute aanpassen om een zieke patiënt of stoffelijk overschot aan wal te brengen." De scheepsarts legt uit dat een zeemansgraf vandaag de dag vrijwel niet meer is toegestaan. "In de tropen moet je op zo'n moment zelfs een koelruimte vrijmaken om het stoffelijk overschot koel te houden, en dat betekent vaak weer dat het voedsel minder lang houdbaar is."

Liever niet opereren

Aan boord heeft Lambalk de beschikking over een aantal medische hulpmiddelen, waaronder AED, antibiotica en medicijnen. Ook is er wat chirurgisch materiaal, zoals een naaldvoerder, klemmetjes en een scalpel. "Maar het is absoluut niet de bedoeling om aan boord te opereren", benadrukt Lambalk. "Dat wil je ook helemaal niet, want aan boord is vrijwel niets steriel." Bovendien zijn de

meeste scheepsartsen niet in staat een operatie uit te voeren. De scheepsartsen met wie de Stad Amsterdam werkt, zijn veelal huisartsen. "Het liefst heeft de rederij artsen die de geneeskunde in de volle breedte beoefenen. Naast huisartsen zijn dat vaak anesthesiologen, SEH-artsen, internisten, intensivisten en chirurgen." Over zeilvaardigheden hoeft een scheepsarts op de Stad Amsterdam niet te beschikken, vertelt Lambalk. "Ik help wel mee aan boord, maar een echte neventaak heb ik niet. Het is verder wel handig als je niet snel zeeziek wordt. En je moet wat hebben met zeilen en tallships."

Kost en inwoning

Hoe is eigenlijk haar liefde voor zeilen ontstaan? Lambalk: "Ik koos ooit voor een wandel-/zeilvakantie op de Kaapverdische Eilanden. Tijdens die vakantie merkte ik dat ik veel meer genoot van het zeilen dan van het wandelen. Aan boord werd ik door mijn reisgenoten steeds gekscherend scheepsarts genoemd. Dat bracht mij op het idee dit werk te gaan doen."

Intussen heeft Lambalk talloze reizen als scheepsarts gemaakt aan boord van de Stad Amsterdam en de Europa, een ander Nederlands tallship. Voor de Stad Amsterdam doet ze ook de coördinatie en voor beide schepen zit ze in het medisch comité. Ze hoopt nog vele reizen te kunnen maken met beide schepen, al zal ze er nooit rijk van worden. "Je krijgt kost en inwoning, geen honorarium. Een echte betaalde baan moet ik er dus wel naast hebben", zegt Lambalk. "Toch krijg ik er heel veel voor terug. In het gewone leven heb ik allerlei gedachten in mijn hoofd waar ik geen tijd voor heb. Als ik eenmaal aan boord ben, heb ik de ruimte om die gedachten te verwerken. Dat geeft veel rust. Bovendien wordt je wereld aan boord

heel klein en overzichtelijk, alhoewel een deel van de betovering is verdwenen sinds we internet aan boord hebben."

Bang voor schipbreuk is Lambalk nooit geweest, ook niet tijdens een paar stormen die ze aan boord meemaakte. "Eén keer was ik wel wat huiverig. Dat was tijdens een reis in de buurt van Australië. Er kwam een vreemd ogende onweerswolk op ons af. De kapitein keek heel serieus, trok zijn zeilpak aan en legde een handdoek in zijn nek. Toen

kneep ik hem wel even. Maar ook toen weerstonden het schip en zijn bemanning de storm goed."

Lambalk voelt een heel sterke band met beide tallships. "Als ik na een paar maanden werken in Nederland weer naar een vervoer vlieg en me daar 's avonds laat in de haven door een taxi laat afzetten, zoek ik meteen naar de masten van het schip. En als ik hem dan zie liggen, ontroert me dat elke keer weer."

SAIL 2015

De Stad Amsterdam én de Europa zijn – naast vele andere tallships – te bezichtigen tijdens Sail 2015, dat van 19 t/m 23 augustus in Amsterdam voor de negende keer wordt georganiseerd. Meer info: sail.nl, stadamsterdam.nl en barkeuropa.nl

